

- II poziom znajduje się na Głębokości 45 metrów.

Trzeciorzędowy poziom wody znajduje się na drobnych i pylastych piaskach. Poziom ten posiada piaski zanieczyszczone pyłem węglowym.

Poziom wód jurajskich, znajduje się na tym terenie poniżej 110 m od powierzchni terenu, w stropie potrzaskanej jury- zawiera on dużo żelaza i soli.

Dominującym poziomem jest I-szy poziom wód czwartorzędowych podziemnych w obrębie wysoczyzny i zboczy dolin. Występuje od stropu interglacialnych piasków różnej granulacji, przykrytych glinami o miąższości od 3,0 do ponad 10,0 m. Stabilizuje się na Głębokości rzędu 1-2 m p.p.t.

Poziom I-szy wód podziemnych całkowicie pokrywa zapotrzebowanie gospodarstw wiejskich na wodę. Oprócz poziomu I-ego, jakim są studnie kopane na terenie gminy, istnieją ujęcia głębszych wód czwartorzędowych, występują one na Głębokości od 34,0 – 52,0 m p.p.t. i stabilizują się na Głębokości 9,3 do 12,0 m p.p.t.

Lokalnie w glinach mogą występować niewielkie sączenia lub wody z piaszczystych przewarstwień nie będące w stanie pokryć zapotrzebowania na wodę.

Woda gruntowa na terenie gminy występuje bardzo płytko, związane jest to z mało urozmaiconą rzeźbą terenu, wody opadowe mają bardzo utrudniony odpływ, brak cieków i spadków terenu, a w podłożu jest hydroprzepuszczalna glina zwałowa.

V.4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

▪ Produkcja roślinna i zwierzęca

Gmina Dąbrowice jest gminą typowo rolniczą; 93,6% powierzchni stanowią użytki rolne. Około 50 % powierzchni gruntów ornych to gleby II i III klasy bonitacyjnej, ponad 40 % powierzchni gruntów , to gleby IV klasy bonitacyjnej.

Użytki zielone stanowią 2% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne to 0,27% jej powierzchni.

Zestawienie gruntów ornych (w ha) wg klas bonitacyjnych:

Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI
120,6	2267	1458	328	76

Bogactwem gminy są gleby płowe pseudobielicowe oraz gleby brunatne właściwe i wyługowane, należące do kompleksu żyniego dobrego i bardzo dobrego (klasa II-IV).

Ze względu na żyzne gleby o wysokich klasach bonitacyjnych (ponad 50%) to gleby klasy II i III.

Gmina Dąbrowice jest gminą rolniczą, o dobrych warunkach dla rozwoju warzywnictwa i sadownictwa.

Na ogólną liczbę gospodarstw rolnych, ponad 44% stanowią gospodarstwa bardzo małe, natomiast 3,5% to gospodarstw duże – ponad 20 ha.

We wsi Ostrówki istnieje gospodarstwo specjalistyczne- bażanciarnia.

♦ Struktura wielkości gospodarstw rolnych w gminie

według danych pochodzących ze Starostwa Powiatowego w Kutnie

Wielkość gospodarstw w ha	Ilość gospodarstw	% liczby gospodarstw
1,0 – 2,0	139	23,4
2,0 – 5,0	139	23,4
5,0 – 7,0	68	11,5
7,0 – 10,0	95	16,0
10,0 – 15,0	90	15,2
Powyżej 15,0	62	10,5
Ogółem	593	100,0

Tabela; Struktura wielkości gospodarstw rolnych w gminie Dąbrowice

Struktura wielkości gospodarstw rolnych w gminie jest zróżnicowana.

Największą liczbę (278) posiadają w gminie gospodarstwa do 5,0 ha, stanowią one 46,8% wszystkich gospodarstw. Nie są one jednak w stanie zaspokoić w pełni

potrzeb ich użytkowników, dlatego ich właściciele podejmować muszą dodatkowe zajęcia i źródła utrzymania poza rolnictwem.

Gospodarstwa rolne zajmujące powierzchnię od 5,0 do 10,0 ha. występują w ilości 163 sztuk tj. 27,5% ogółu gospodarstw. Są to gospodarstwa, o średnim poziomie gospodarowania, stanowiące dla ich właścicieli źródło utrzymania.

Gospodarstwa duże o powierzchni od 10,0 -15,0 ha. i więcej występują w liczbie 152 i obejmują 25,7% wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa te, dają pełne utrzymanie pracującym w nim właścicielom i ich rodzinom, a nadwyżki produkcyjne dostarczają na rynek.

3,5% wszystkich gospodarstw, to gospodarstw duże – ponad 20 ha.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie Dąbrowice wynosi 7,3 ha i jest bardzo zróżnicowana w poszczególnych sołectwach, (ilustruje to poniższa tabela)

Różnorodność gospodarstw rolnych w gminie Dąbrowice.

L.p.	Sołectwo	Przeciętna pow. 1 gospodarstwa w ha
1	Augustopol	7,39
2	Baby	10,76
3	Dąbrowice I	5,64
4	Dąbrowice II	5,57
5	Dąbrowice III	5,08
6	Liliopol	11,69
7	Mariopol	16,05
8	Ostrówki	8,67
9	Witawa	7,17
10	Zgorze - Iwiny	7,35
11	Żakowiec	6,85
Dąbrowice ogółem		5,43
Gmina ogółem		7,30

Tabela: Średnia wielkość gospodarstw rolnych w gminie Dąbrowice
(Referat Ewidencji Gruntów i Budynków)

Największe obszarowo gospodarstwa występują w zachodniej i południowo – zachodniej części gminy; w sołectwach: Mariopol – 16,05 ha. i Baby – 10,76 ha.

Najbardziej rozdrobnione i małe gospodarstwa rolne posiada wieś Żakowiec, Witawa i Dąbrowice. Grunty orne wielu właścicieli gospodarstw w Dąbrowicach są rozrzucone w kilku długich, wąskich kawałkach i często położone w dużej odległości od zabudowań gospodarskich (2-3 km). Rozdrobnienie gospodarstw rolnych nie sprzyja właściwej produkcji rolnej ani mechanizacji prac.

Największe obszarowo gospodarstwa rolne, w gminie , powyżej 30,0 ha., znajdują się w niżej podanych wsiach i specjalizują się w podanych niżej rodzajach produkcji:

Lp.	Wieś	Rodzaj produkcji
1	Mariopol	Zwierzęca – trzoda chlewna
2	Augustopol	Roślinna i zwierzęca – bydło mleczne
3	Baby	Ogrodnictwo- aronia, uprawa zbóż na materiał siewny
4	Liliopol	Roślinna i zwierzęca, nasiennictwo warzywne
5	Dąbrowice	Roślinna
6	Łojewka	Roślinna i zwierzęca

Duża ilość gospodarstw rolnych specjalizuje się głównie w produkcji roślinnej i zwierzęcej, warzywnictwie oraz w produkcji mleka. Głównymi odbiorcami mleka są Okręgowe Spółdzielnie Mleczarskie w Kutnie, Krośniewicach i Kole.

Struktura rolna

Głównymi czynnikami wpływającymi na uzyskanie wysokich plonów są poza elementami przyrodniczymi, także poziom kultury rolnej: nawożenie, chemizacja, mechanizacja, melioracje oraz wiedza agrotechniczna rolnika.

Nawożenie chemiczne, które w latach 70-ych i 80-ych było wysokie i wynosiło średnio w gminie 200 kg na 1 ha użytków rolnych. W ostatnich latach zmniejszyło się do minimum i zastępowane jest nawożeniem naturalnym. Nawożenie chemiczne wiąże się z dużymi kosztami produkcji rolnej, a wieś jest coraz biedniejsza i nie jest w stanie z niego korzystać w celu uzyskania wyższych plonów. Podobna sytuacja występuje w ochronie roślin, popularnie zwana chemizacją. Stosuje się mało preparatów chemicznych do zabiegów opylowych i opryskowych. Korzystają z nich w większości rolnicy dużych gospodarstw rolnych i posiadający duży kapitał.

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na uzyskanie wysokich plonów jest mechanizacja i melioracja gruntów ornych i użytków zielonych. O ogólnej mechanizacji świadczyć może liczba ciągników i maszyn rolniczych (ich liczba w gminie każdego roku wzrasta).

Największą liczbę maszyn rolniczych i ciągników posiadają sołectwa: Baby, Augustopol i Dąbrowice.

Gmina Dąbrowice zmeliorowana jest w 100%, co przyczyniło się do zmniejszenia użytków zielonych i zwiększenia gruntów uprawnych. Postęp agrotechniczny w gminie spowodował wzrost plonów uprawianych roślin.

Rolnicy w gminie uzyskują średnio następujące plony w q/ha:

Pszenica – 32 q/ha,
Żyto – 30 q/ha,
Jęczmień – 32 q/ha,
Owies – 25 q/ha,
Ziemniaki – 220 q/ha,
Buraki cukrowe – 400 q/ha.

Na podstawie informacji opublikowanych przez Urząd Statystyczny w Łodzi, „Wstępny szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w woj. łódzkim z 2007 r.”, plany poszczególnych gatunków zbóż w 2007 r. (w woj. łódzkim) [w dt z 1 ha] wynoszą:

zboże ogółem	30,8
pszenica ozima	37,8
pszenica jara	32,6
żyto	26,0
jęczmień ozimy	33,3
jęczmień jary	31,2
owies	27,1
ziemniak	160,0
buraki cukrowe	371,0

Hodowla

Hodowla zwierząt jest ważnym zagadnieniem w całokształcie gospodarki rolnej gminy Dąbrowice. Na rozwój i kierunek hodowli, w dużym stopniu wpływa sposób użytkowania gruntów, wielkość produkcji rolnej. Łąki i pastwiska dostarczające największej ilości paszy zielonej i siana stanowią podstawową bazę dla hodowli. Ilość łąk i pastwisk w gminie (61 ha) nie jest wystarczająca dla hodowli. Dlatego hodowla w gminie bazuje głównie na szeroko rozpowszechnionej uprawie roślin pastewnych: koniczynie, lucernie, seradeli, peluszcze, mieszankach zbożowych oraz ziemniakach i kiszonkach. Obsada bydła i trzody chlewnej w gminie na 100 ha użytków rolnych w porównaniu do lat 70-ych i I poł. lat 80-ych, uległa znacznemu zmniejszeniu.

Wpływ na to miało wiele czynników: między innymi niekorzystne warunki atmosferyczne, kontraktacja, baza paszowa, a także niskie ceny skupu żywca i mleka.

Fakt ten ilustruje poniższa tabela:

Tabela: Obsada bydła i trzody chlewnej w gminie Dąbrowice na 100 ha użytków rolnych (UR) w sztukach.

Rok	Bydło ogółem	W tym krowy	Trzoda chlewna ogółem	W tym lochy	Bydło ogółem na 100 ha UR	W tym Krowy na 100 ha UR	Trzoda chlewna ogółem na 100 ha UR	W tym lochy na 100 ha UR
1970- 1980 średnio	3792	1816	4845	-	90,2	43,2	114,0	-
2002 czerwiec	2125	1222	4150	537	50,0	28,4	96,5	12,5

Dane pochodzą ze Spisu Rolnego – czerwiec 2002, oraz z opracowania „Dąbrowice” – ks. Ryszard Tuzin, Teresa Sztokfisz, Dąbrowice 2003.

Dla porównania, średnie wartości w woj. łódzkim wynosiły odpowiednio (Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego 2002, 2007)

2002 r.

bydło – 38,5 sztuk /100 ha UR,

trzoda chlewna – 99,9 sztuk/100 ha UR

2006 r.

bydło – 40,3 sztuk /100 ha UR,

trzoda chlewna – 130,4 sztuk/100 ha UR

Największa obsadę na 100 ha UR mają sołectwa: Ostrówki, Baby, Dąbrowice, Augustopol, Liliopol.

W obsadzie bydła przodują: Ostrówki, Baby, Liliopol.

Najniższą obsadę posiadają: Dąbrowice i Mariopol.

Hodowla owiec i kóz nie przedstawia w gminie większego znaczenia i stanowi minimalny udział w produkcji zwierzęcej. Hodowla koni została wyparta przez mechanizację i stan pogłowia koni kilkadziesiąt sztuk; często są to konie rekreacyjne.

Na terenie gminy nie ma ferm kurzych.

Podsumowując zagadnienia związane z rolnictwem, należy stwierdzić, że gmina posiada korzystne warunki naturalne, które zdecydowały o jej rolniczym charakterze. Rolnicy osiągają dobre wyniki w produkcji roślinnej i zwierzęcej, utrzymując jednocześnie swoje gospodarstwa rolne na wysokim poziomie produkcyjnym.

Leśnictwo

Gmina Dąbrowice charakteryzuje się bardzo małą lesistością, ubogim pod względem gatunkowym drzewostanem. Nielicznie też występują krzewy i zadrzewienia śródpolne.

Ważniejsze dane o leśnictwie

Lata (Stan na 31 XII)	Powierzchnia gruntów leśnych							Lesistość w %
	Ogółem	w tym lasy	z ogółem publiczne					
			razem	Własność Skarbu Państwa	W tym		Własność Gminy	
					W zarządzie lasów Państw.	w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych		
w ha								
2005	14,47	14,33	12,37	12,37	12,37	-	-	0,3
2006	14,47	14,33	12,37	12,37	12,37	-	-	0,3

♦ Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Dla określenia, ewentualnie porównania możliwości produkcyjnych poszczególnych regionów czy terytorialnych jednostek administracyjnych należy przeprowadzić ocenę wszystkich elementów środowiska przyrodniczego, które decydują o końcowych efektach produkcji rolnej. W Polsce do tego celu wykorzystano metodę opracowaną przez IUNG.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej polega na punktowej wycenie czterech podstawowych elementów środowiska, tj. gleby, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych.

Na podstawie dokonanej waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski Środkowej wg gmin (opracowano na podstawie materiałów IUNG w Puławach lata 1981-88).

Ocena w punktach dla Gminy Dąbrowice wynosi: 63,3 : 82,4

63,3 - jakość i przydatność rolnicza gleb (skala 100-punktowa)

82,4 - warunki agroekologiczne (skala 123-punktowa)

Informacje pochodzą z „Środowisko Geograficzne Polski Środkowej” Zbiór studiów pod redakcją Stanisława Pączki. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1993.

♦ Szata roślinna i świat zwierzęcy

Gmina Dąbrowice jest bardzo uboga pod względem lasów (0,27% powierzchni) i ilości gatunków drzew tworzących nielicznie występujące drzewostany.

W pierwotnym krajobrazie roślinnym występowały grądy, wielowarstwowe lasy liściaste grabowo- dębowo- lipowe oraz dąbrowy z bujnym poszyciem. Ten krajobraz niestety już nie istnieje. Obecnie jedynie wzdłuż cieków wodnych zachował się las olszowy (ols) ze sporadycznie występującymi wiązami i wierzbami.

Ze względu na warunki klimatu lokalnego, minimalne powierzchnie gruntu drzewostanem i nieliczne krzewy i zadrzewienia śródpolne, obserwowany jest proces stepowienia gleb. Jest on również spowodowany niską retencją naturalną.

Świat zwierzęcy

Świat zwierzęcy występujący na terenie Gminy Dąbrowice jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach (na ogół niewielkich powierzchniowo) nielicznie występują dziki, jelenie i daniela, a dość powszechnie jedynie sarny, wśród których wykształcił się w ostatnich latach ekotyp sarny polnej. Z drapieżników występują m.in. lisy i kuny.

Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki, jeź, ryjówka, nietoperz i inne. Na polach można zauważyć bażanty i kuropatwy.

Dobre warunki rozwojowe mają liczni przedstawiciele świata owadów, m.in. : paż żeglarz, rusałka, żałobnik, itp.)

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ I MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ

VI.1 Zarys historii

Brak danych historycznych dotyczących najdawniejszych dziejów osadnictwa, na terenach których obecnie znajduje się gmina Dąbrowice powoduje to, że pierwsza wzmianka o Dąbrowicach pochodzi z 1455 r. Posiadały one już wówczas prawa miejskie. Z dokumentacji historycznej dowiadujemy się, że w 1479 było to miasto królewskie.

Dąbrowice należały do województwa i powiatu łęczyckiego, a jako królewszczyzna do starostwa przedeckiego.

Pierwotny układ Dąbrowic – owalnica należy do najstarszych typów rozplanowania wsi na terenie regionu łęczyckiego, z którym gmina do czasów rozbiorów była związana.

Po całkowitym spaleniu miasta pod koniec XV w., król Zygmunt I w 1507 r. ponowił wcześniejsze przywileje królewskie, a mianowicie używanie prawa niemieckiego, odbywanie targu i trzech jarmarków. Przywileje te zostały potwierdzone przez kolejnych monarchów.

Miasto Dąbrowice było dość zamożne. W XVI w, wg Regestrów Podatkowych (wyd. A. Pawiński) należało do niego 47 łanów ziemi i posiadało ono wówczas 74 domy. W XVII w. domów mieszkalnych w Dąbrowicach było 192. Oprócz folwarku „Urodzaj, w Dąbrowicach było 47 włók miejskich, 14 piwowarów, 5 szynkarek, młyn koński i wiatrak. W mieście istniały szkoła i szpital.

W czasie I wojny szwedzkiej, miasto zostało całkowicie zniszczone. Kiedy miasto zaczęło podnosić się z upadku, przysłała II wojna szwedzka, która doprowadziła do zniszczeń, z których Dąbrowice nie mogły się już podnieść.

W 1827 r. wg „Tabeli Miast, Wsi i Osad Królestwa Polskiego” w Dąbrowicach było 201 domów i 1460 mieszkańców. W 1860 r. miasto liczyło 187 domów i 1608 mieszkańców, w tym 225 Żydów i 49 Niemców.

W wyniku II rozbioru Polski, ziemie Gminy w 1793 r. znalazły się w granicach Prus Południowych, w powiecie orłowskim, departamencie łęczyckim z siedzibą w

Piotrkowie. W 1794 r. departament łęczycki zlikwidowano, a Dąbrowice włączono do departamentu płockiego. Po III rozbiorze Polski, w 1796 r. powiat orłowski włączono do departamentu warszawskiego.

W lipcu 1807 r. utworzono Księstwo Warszawskie, w skład którego weszła Ziemia Łęczycka. W nowo utworzonym Księstwie, administrację zorganizowano na wzór francuski. Największą innowacją było utworzenie gmin. Na ich czele stanęli wójtowie (w gminach wiejskich) i burmistrzowie (w gminach miejskich).

Po klęsce Napoleona, Księstwo Warszawskie uległo likwidacji. W czerwcu 1815 r. utworzono Królestwo Polskie pod berłem Cara – Króla Polski. W wyniku przeprowadzonej reformy administracyjnej, powiat orłowski wszedł w skład obwodu gostyńskiego ze stolicą w Kutnie.

Utrzymano gminy, wójtem był właściciel wsi, mianowany przez Rządową Komisję Spraw Wewnętrznych. Do pomocy wójtowi powoływani byli sołtysi. Gminy tworzone we wsiach liczących co najmniej 10 dymów. Gminę mogły stanowić również odpowiednio duże części wsi, jeżeli należały do różnych właścicieli. Mniejsze wsie łączono w jedną gminę. Dominia liczące kilka lub kilkanaście wsi tworzyły jedną dużą gminę.

Do zadań wójta należało dopilnowanie wykonywania praw i przepisów rządowych, ogłaszanie przepisów, pobór podatków, rekrutów, rozkład świadczeń publicznych, czuwanie nad bezpieczeństwem, prowadzenie ewidencji ludności itp.

W latach 60-tych XIX w., gminy uległy zmianom, zwiększono ich obszar, a wójtowie byli wybierani przez mieszkańców.

Prawa miejskie Dąbrowice utraciły w 1869 r. na mocy ukazu carskiego. Włączono je do gminy Wiejsko Dąbrowickie.

W okresie okupacji niemieckiej, w czasie II wojny światowej, Dąbrowice włączono wraz z powiatem kutnowskim do Rejencji Inowrocławskiej tzw. Kraju Warty.

W 1948 r. ukształtowała się nowa struktura podziału administracyjnego, podzielono gminy na gromady. W gminie Dąbrowice utworzono 10 gromad.

W latach 1954 -56, zlikwidowano gminy i gromady, utworzono nowe gromady z Gromadzkimi Radami Narodowymi – jako najniższym organem administracji państwowej. Gminy przywrócono ponownie w 1973 r.

Charakterystyka najstarszych jednostek osadniczych istniejących na terenie dzisiejszej gminy Dąbrowice

Obecna sieć osadnicza wywodzi się z okresu późnego średniowiecza i czasów nowożytnych. W wyniku badań przyrodniczych i historycznych przyjmuje się, że lesistość terenów łączyckiego wynosiła ok. r. 1000 – 65%, ok. r. 1300 – 53 %, ok. r. 1500 – 37%, ok. r. 1800 – 19%, a w latach 1911 -1921 tylko 3,7%.

Dane te ukazują stopniowe zajmowanie coraz to większych połaci ziemi pod uprawy, łąki i pastwiska oraz osiedla ludzkie. Rozwojowi osadnictwa sprzyjał pokój panujący od końca XIV w. aż do połowy XVII w.. Korzystny wpływ na wzrost powierzchni pól uprawnych miał także rozwój handlu zbożem.

Najważniejszą z dawnych dróg była droga z Łęczycy do Włocławka. Odegrała ona istotną rolę w rozwoju Dąbrowic. Pozostałe drogi w gminie miały przede wszystkim znaczenie lokalne. Łączyły one poszczególne osiedla wiejskie ze sobą , z siedzibami parafii , stolicą powiatu i województwa oraz siedzibą starostwa przedeckiego. Sieć dróg łączących pobliskie miasta ze sobą była dość uboga. Ożywały one podczas targów i jarmarków.

Dość istotną rolę pełniła do niedawna kolejka wąskotorowa z Krośniewic. Obecnie pełni funkcję atrakcji turystycznej.

Układy przestrzenne wsi (na podstawie wyników badań S. Wojtkowiaka badań nad kształtami osiedli wiejskich na terenie ziemi łączyckiej w średniowieczu).

Typy wsi:

1. Wielodrożnica zwarta –jest to osiedle zwarte, zwykle o dużej liczbie zagród bardzo zagęszczonych z nieregularnym układem zazwyczaj krętych dróg. Granice między zagrodami nie są wytyczane według jakiejś reguły.

Wielodrożnicą są Dąbrowice.

2. Owalnica – jest to wieś w kształcie wrzeciona , składa się z dwu łukowatych, gęsto lecz jednostronnie zabudowanych ulic. Wewnątrz znajduje się plac lub kościół, a

niekiedy nieliczne zagrody. Na obszarze ziemi łączyckiej zdarzają się owalnie o niepełnej zabudowie.

Owalnicą były pierwotnie Dąbrowice.

3. Ulicówka – składa się z dwóch zwartych szeregów domów, ustawionych po obu stronach drogi. Domy ciągną się nie przez cały obszar gruntów wsi, lecz są skupione w pobliżu jej środka. Średniowieczną ulicówkę cechował niwowy układ pól lub pierwotna chaotyczna szachownica.

Ulicówką są Ostrówki.

4. Rzędówka – jest złożona z zagród luźno zbudowanych po obu stronach drogi na całej długości gruntów wsi. Każdy osadnik ma całość gruntów na jednej działce.

Układ rzędówki ma wieś Baby.

5. Przysiółek – jest to mała grupa domów położona samotnie. Kształty mogą być różne, np. Żakowiec jest przysiółkiem łańcuchowym.

Augustopol

Wieś powstała po I rozbiórce Polski, kiedy to królowie pruscy wysyłali kolonistów niemieckich na ziemie podbite, aby zaprowadzili nowoczesną gospodarkę rolną i modernizowali przemysł. Na teren leśny, gdzie dziś jest Augustopol, przybyli pierwsi niemieccy osadnicy. Wycinali lasy i zakładali gospodarstwa. W 1822r. mieszkały w Augustopolu 54 rodziny niemieckich kolonistów, liczące ogółem 276 osób.

Niemcy mieli swoją szkołę, dwa domy ewangelickie, przeznaczone na modlitwę i cmentarz.

W 1864 r. pojawili się w Augustopolu pierwsi Polacy.

W 1880 r. wieś posiadała 455 mieszkańców; w tym 317 ewangelików i 138 katolików.

Osadnicy niemieccy byli do 1945 r.

Obecnie Augustopol to duża wieś, ciągnąca się kilka kilometrów; w kształcie prostokąta, licząca 221 mieszkańców.

Baby – par. Dąbrowice

Pierwsza wzmianka o wsi Baby, lokowanej na prawie niemieckim pochodzi z 1407 r. W pocz. XVI w., wg „Regestrów Podatkowych” (wyd. A. Pawiński) wieś posiadała 16,5 łana ziemi i 38 dymów, a w 1822 r. 35 dymów i 315 mieszkańców.

W 1827 r. wg „Tabeli Miast, Wsi i Osad Królestwa Polskiego” w Babach było 35 domów i 315 mieszkańców. Wieś została oczynszowana w 1848 r.

Pod koniec XIX w. Baby były wsią rządową - donacją.

Baby należały do powiatu kutnowskiego, do gminy i parafii w Dąbrowicach. Wieś dzieliła się na trzy części: Baby Stare, Baby Nowe i Baby Folwark. W tym czasie do wsi należało 790 mórg obszaru. Było w niej 47 domów i 427 mieszkańców.

Dobra ziemia oraz możliwość zarobkowania w pobliskiej cukrowni w Ostrowach, powodowały wzrost dobrobytu ludności, a to z kolei powodowało powstawanie ładnych i bogato urządzonych obejść gospodarskich.

Wieś zamieszkiwali Polacy i koloniści niemieccy, którzy przybyli tutaj po III rozbiórce Polski, tj. po 1795 r. Dziś w Babach mieszkają tylko Polacy.

Wieś liczy obecnie 272 mieszkańców.

Dąbrowice

(Dąbrowica, Dambrowice, Dobrowice) – miejscowość parafialna, wzmiankowana w 1455 r. jako miasto, a w 1479 r. jako miasto królewskie.

W pocz. XVI w. Dąbrowice liczyły 47 łanów, 74 dymy, w XVII w. -192 domy.

W 1822 r. -201 dymów i 1460 mieszkańców.

Typ wsi- wielodrożnica na zarysie owalnicy. Układ pól – niwowy.

Układ przestrzenny Dąbrowic jest oparty na planie magdeburskim. Od każdego rynku rozchodzą się ulice na wszystkie strony.

Honorowym obywatelem Gminy Dąbrowice jest Papież Jan Paweł II. W 25 rocznicę Pontyfikatu Jana Pawła II, przypadającą na październik 2003 r. społeczność gminy ufundowało tablicę pamiątkową.

W Dąbrowicach na uwagę zasługuje jeden z niewielu na wsi, piękny i dobrze zachowany ratusz miejski (prawa miejskie przed 1507 – 1870) z I poł. XIX w.; kościół p.w. św. Wojciecha BM, wzniesiony w 1813 r. na miejscu poprzedniego, znacznie starszego, w stylu neogotyckim. W jego wnętrzu możemy zobaczyć m.in. rzeźby Ludwika Jabłońskiego z 1874 r. oraz zachowane z czasów miejskich place targowe - Stary i Nowy Rynek, okolone w większości drewnianą zabudową z II poł. XIX w. Obecnie Dąbrowice są dużą wsią, liczącą 990 osób.

Liliopol

Wieś założyli niemieccy koloniści. Pierwsi osadnicy przybyli tutaj zaraz po przejęciu królewskiej w 1796 r.

W 1827 r. wieś liczyła 94 mieszkańców; wszyscy należeli do parafii ewangelickiej.

W okresie międzywojennym, we wsi Liliopol, mieszkali zasiedlone od pokoleń rodziny kolonistów. Wszyscy Niemcy uciekli przed ofensywą armii radzieckiej, w styczniu 1945 r.

Dziś wieś liczy 59 mieszkańców.

Mariopol – Rozopol

Wieś założyli niemieccy koloniści. Kiedy państwo pruskie zajęło tereny Rzeczypospolitej, po III rozbiorze Polski, w 1795 r. i przejęto wszystkie ziemie królewskie, zaraz zaczęto wysyłać osadników na zabrane tereny. Osadnicy karczowali lasy i zakładali wioski.

W 1822 r. w Mariopolu mieszkało 45 mieszkańców; wszyscy oni zajmowali się rolnictwem. W 1916 r. wieś zamieszkiwało 73 mieszkańców.

Niemiecka społeczność opuściła wieś w 1945 r.

Dziś w Mariopolu mieszka 71 osób.

Ostrówki – par. Dąbrowice

Wieś wzmiankowana ok. 1520 r.

W XVI w. wieś Ostrówki w parafii Krośniewice, dawała dziesięcinę z łąnów folwarcznych plebanowi w Dąbrowicy, a z kmiecych na stół arcybiskupowi. Miejscowy pleban pobierał tylko kołędę (Łaski, Liber Beneficiorum, II, 472).

W 1827 r. wg Regestrów Podatkowych (wyd. A. Pawiński) we wsi było 19 domów.

Pod koniec XIX w. wieś i folwark Ostrówki, należały do powiatu kutnowskiego, do gminy w Dąbrowicach i do parafii w Krośniewicach. Posiadały one szkołę początkową ogólną. We wsi było 35 domów i 337 mieszkańców. Do włościan należało 445 mórg ziemi, a do folwarku 310 mórg.

Układ wsi – ulicówka, zamieszkują ją 234 osoby.

Witawa

Nazwa wsi wywodzi się z opowiadania, które podaje że tutaj miało miejsce spotkanie Mieszka I z małżonką Dąbrówką.

Obecnie Witawa liczy 124 mieszkańców.

Żakowiec – par. Dąbrowice,

Wieś wzmiankowana ok. 1520 r. jako wieś duchowna.

W pocz. XVI w. liczyła 1 łąn, 3 dymy. W 1822 r.- 9 dymów i 72 mieszkańców.

Pierwsza wzmianka o wsi Żakowiec pochodzi z 1520 r. Stanowiła ona wówczas uposażenie kościoła w Dąbrowicach. Na początku XVI w. do wsi należało 12 łąnów kmiecych, 2 łąny sołtysie. Kmiecie dawali plebanowi po pół grzywny czynszu z łąna i dwa kapłony; oprócz tego płacili dziesięcinę (Łaski, Liber Beneficiorum, II, 456). Wg „Regestrów Podatkowych” (wyd. A. Pawicki), w 1576 r. płacono od jednego łąna i trzech zagród.

Pod koniec XIX w. Żakowiec należał do powiatu kutnowskiego oraz do gminy i parafii w Dąbrowicach.

Do wsi należało 557 mórg ziemi; było w niej 13 domów i 133 mieszkańców.

Obecnie Żakowiec zamieszkuje 71 mieszkańców.

Zgórze

Wieś założona została przez niemieckich kolonistów, pochodzących ze środkowych i północnych Niemiec.

Pierwsi osadnicy przybyli na ten teren po 1796 r.

Wieś Zgórze liczyła w 1827 r. – 121 mieszkańców. Pod koniec XIX w. przybyli do Zgórza pierwsi Polacy, nabyli ziemie od Niemców i osiedlili się. W 1918 r. w Zgórzu mieszkało 181 mieszkańców, a w 1917 r. – 190 osób.

W 1918 r. utworzono 4-klasową szkołę podstawową.

Zimą 1945 r. podczas ofensywy radzieckiej, wszyscy mieszkańcy pochodzenia niemieckiego opuścili Zgórze. Gospodarstwa rolne po Niemcach otrzymali polscy repatrianci, którzy przybyli ze wschodu. W 1946 r. we wsi zamieszkiwało 122 Polaków i 4 Niemców.

Dziś Zgórze liczy 75 mieszkańców.

VI.2. Ustalenia dotyczące granic i zasad ochrony obszarów i obiektów zabytkowych

VI.2.1. Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

1. Dąbrowice

– kościół p.w. św. Wojciecha i Stanisława z 1834 r., wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 382/298 z 31 maja 1967 r.

- ratusz murowany, z około połowy XIX w, wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 383/299 z 31 maja 1967 r.

- dom drewniany, Stary Rynek nr 6, wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 401/313 z 10 lipca 1967 r.

2. Krośniewicka kolejka wąskotorowa, wpisana do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z 28 grudnia 1998 r.

VI.2.2. Obiekty i obszary wpisane do ewidencji zabytków podlegające konserwatorskiej ochronie

1. Augustopol – cmentarz ewangelicko- augsburski.

2. Dąbrowice:

- cmentarz grzebalny rzymsko- katolicki, najstarszy nagrobek z 1886 r.

- cmentarz przykościelny,

- dom parafialny, murowany z lat 20-ych XX w.

- ogrodzenie cmentarza przykościelnego z kapliczkami,

- dom, ul. Nowy Rynek 10,

Ulica Stary Rynek:

- dom nr 5,

- dom nr 7,

- dom nr 8,

- dom, ul. Zbawiciela 21,

Cmentarz rzymsko – katolicki.

Ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – w postaci strefy ochrony konserwatorskiej postuluje się objąć zabytkowy układ urbanistyczny wsi Dąbrowice z XV – XIX w.

Dla obszarów położonych wzdłuż linii kolejki wąskotorowej należy zapewnić ochronę i nienaruszalność ww. obiektu. Strefa ochrony konserwatorskiej od zabytkowej kolejki wynosi 25 metrów. W strefie tej obowiązują ograniczenia inwestycyjne – w tym zakaz zabudowy.

VI.2.3. Cmentarze

Na terenie gminy znajduje się czynny cmentarz kościoła rzymskokatolickiego p.w. Św. Wojciecha i Św. Stanisława.

Cmentarz ogrodzony jest dużymi elementami betonowymi. Oznakowana działka cmentarza grzebalnego (nr działki 534) obejmuje powierzchnię 1,72 ha. Obecna brama cmentarza została założona w 2001 r. Na cmentarzu tym znajdują się stare grobowce i nowsze mogiły osób związanych i szczególnie zasłużonych dla tych terenów.

W gminie Dąbrowice są też stare, nieczynne cmentarze ewangelicko-augsburskie w Augustopolu, Zgórzu i Mariopolu. We wsi Rozopol znajduje się cmentarz, gdzie do 1939r. byli chowani Żydzi, obecnie nieczynny. Cmentarze te są jeszcze czytelne, choć zdewastowane, zarośnięte i opuszczone.

Cmentarze te powinny być chronione jako pamiątki wieloetniczności i wielowyznaniowości ziem gminy Dąbrowice. Obecnie w miejscu cmentarzy znajdują się skupienia drzew i krzewów, wśród których można napotkać pojedyncze fragmenty rozbitych pomników.

Niezbędnym działaniem jest uporządkowanie terenu cmentarzy oraz wyraźne ich oznakowanie.

VI.2.4. Stanowiska archeologiczne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego traktuje kwestię ochrony zabytków archeologicznych w sposób bardzo szczegółowy.

1. Realizacja inwestycji wymagająca prac ziemnych (w tym zalesienia) na obszarze stanowiska archeologicznego będzie możliwa po wykonaniu ratowniczych badań wykopaliskowych.
2. Realizacja inwestycji wymagająca prac ziemnych (w tym zalesienia) w strefie ochrony stanowiska archeologicznego wymaga sprawowania nadzoru archeologicznego.

Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się w Ewidencji Zabytków Archeologicznych:

Obszar AZP 54-48

Nr stan. na obsz. I na mapie	miejsowość	Nr stan W miejsc.	Funkcja	kultura	Chronologia
37	Augustopol	1	Ślady osadnictwa	Pucharów Lejk.	Neolit
38	Augustopol	2	Ślady osadnictwa	Nieokreślona	Starożytność
39	Mariopol	1	Ślad osadnictwa	Wczesne średniowiecze	XII – XIII w.
41	Dąbrowice	10	Ślad osadnictwa	Wczesne średniowiecze	XII-XIII w.
42	Augustopol	3	Wieś historyczna	Okres nowoż.	XVI- XIX w.
44	Dąbrowice	11	Osada/miasto	Późne średni./ okr. nowożytn	XV-XIX w.
45	Mariopol	2	Ślady osadnictwa	Okres nowożytny	XV-XIX w.

Obszar AZP 55-47

Nr stan. na obsz. I na mapie	miejsowość	Nr stan W miejsc.	Funkcja	Kultura
136	Baby	3	osada	p. średn. XIV-XV w.
137	Baby	4	osada	p. średn. XIV-XV w.

Obszar –AZP 55-48

Nr stan. na obsz. I na mapie	miejsowość	Nr stan W miejsc.	Funkcja	Kultura
1	Żakowiec	1	Ślady osadnictwa	Pucharów lejkowatych
2	Dąbrowice	1	Ślady osadnictwa	Neolit
3	Dąbrowice	2	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa	KCS KCS KCS

4	Dąbrowice	3	Osada	Okres nowożytny
5	Dąbrowice	4	Osada	Okres nowożytny
6	Żakowiec	2	Ślad osadniczy	Pucharów lejkowatych
7	Dąbrowice	5	Punkt osadniczy	Okres nowożytny
8	Dąbrowice	6	Osada	Pucharów lejkowatych
9	Dąbrowice	7	Ślad osadniczy	Okres nowożytny
10	Żakowiec	3	Osada	Okres nowożytny
11	Żakowiec	4	Osada	Okres nowożytny
12	Ostrówki	1	Osada	Okres nowożytny
13	Ostrówki	2	Osada	Okres nowożytny
14	Ostrówki	3	Punkt osadniczy	Okres nowożytny
15	Baby Nowe	1	Punkt osadniczy	Okres nowożytny
16	Baby Nowe	2	śląd osadniczy	Okres nowożytny
17	Ostrówki	4	Punkt osadniczy	Okres nowożytny
18	Ostrówki	5	Ślad osadniczy Osada	Krąg kultur leśnych Okres nowożytny
19	Ostrówki	6	Osada	Okres nowożytny
20	Ostrówki	7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Późne średniowiecze Okres nowożytny
21	Ostrówki	8	Ślad osadniczy	Wczesne średniowiecze
22	Dąbrowice	8	śląd osadniczy	Okres nowożytny
23	Dąbrowice	9	Cmentarz	Okres nowożytny

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO

Główną formą władania gruntów jest sektor prywatny.

Mienie komunalne będące źródłem dochodu gminy stanowią budynki – lokale mieszkalne, użytkowe oraz grunty.

Własnością gminy jest 11 budynków z 34 lokalami mieszkalnymi, o średniej powierzchni użytkowej ok. 50m². oraz 2 lokale użytkowe, o łącznej powierzchni ponad 70 m². wykorzystywane na cele handlowe i usługowe.

Grunty komunalne o potencjalnych warunkach do efektywniejszego zagospodarowania położone są w rozproszeniu; głównie we wsi: Dąbrowice, a także w Babach, Augustopolu i Ostrówkach.

Szczególne znaczenie mają grunty pod stawami, które we wsi Dąbrowice zajmują powierzchnię 5,06 ha. (największy ze stawów ma pow. 3,73 ha.)

Stawy te nie są wykorzystywane gospodarczo np. do hodowli ryb, ani też nie są wykorzystywane w celach turystyczno – rekreacyjnych,

Parki publiczne, skwery znajdują się w Dąbrowicach i zajmują powierzchnię 0,79 ha.

Inne grunty gminne, to użytki zielone – pastwiska położone głównie przy ul. Wodnej, o powierzchni 4,55 ha. Tereny te mogą stanowić ofertę do zagospodarowania i efektywnego wykorzystania.

Grunty zabudowane budynkami szkolnymi we wsiach Baby i Augustopol są częściowo wykorzystywane na cele mieszkaniowe. Nie wyklucza się jednak w przyszłości innego ich sposobu zagospodarowania.

W dyspozycji gminy są także tereny, takie jak: działki budowlane w Dąbrowicach, oraz grunty rolne i inne pomieszczenia będące kiedyś użytkowane przez Gminną Spółdzielnię Samopomoc Chłopska.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW

1. Stan w zakresie dotychczasowego przeznaczenia, a w konsekwencji zagospodarowania terenów gminy wynika przede wszystkim z:
 - warunków naturalnych, niewielkiej lesistości gminy, możliwości prowadzenia gospodarki rolnej i hodowlanej.
 - zainwestowanie terenu odpowiadało (i w znacznym stopniu dotąd odpowiada) formie użytkowania terenu – rolnictwu (zabudowa zagrodowa, pola, łąki, zabudowa luźna, a w ośrodku gminnym bardziej zwarta).
 - W ramach zabudowy mieszkaniowej (niskiej) głównie siedliskowej i jednorodzinnej, występują obiekty i lokale usługowe
2. Krajobraz gminy jest płaski, równinny, o łagodnych stokach i niewielkich wysokościach względnych.
Urozmaicają go lekko faliste powierzchnie denudowanych wysoczyzn morenowych oraz nieliczne skupiska leśne.

3. Pozytywną formą zagospodarowania gminy jest jej wyposażenie w źródła i sieć wodociągu, zdecydowanym mankamentem jest bardzo ograniczony zakres urządzeń odprowadzania i utylizacji ścieków oraz brak gazyfikacji przewodowej.
4. Dla potrzeb „Studium ...” wykonana została inwentaryzacja urbanistyczna zabudowy obszaru gminy (wg sołectw), obrazująca stan użytkowania i zainwestowania terenów.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI I POTRZEB ROZWOJU GMINY

1. Podstawowymi przesłankami rozwoju gminy są:

1) Szanse rozwoju i mocne strony Gminy Dąbrowice;

- możliwości wynikające z rolniczego charakteru gminy, tradycji i osiągniętego już stopnia rozwoju kultury rolnej,
- możliwości uruchomienia przetwórstwa rolno – spożywczego, przetwarzającego lokalne płody rolne,
- bogate zasoby i dobra jakość wód podziemnych,
- dążenie samorządu gminnego (wyrażone w Strategii jej rozwoju) do zróżnicowania struktury gospodarczej, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości, zachęty dla inwestorów, wprowadzania nowych form promocji gminy,
- korzystne warunki środowiska przyrodniczego, czyste powietrze, mało zanieczyszczone gleby sprzyjają rozwojowi zdrowej żywności, produktów ekologicznych i rozwojowi gospodarstw agroturystycznych.
- inwestowanie w rozwój infrastruktury technicznej,
- samorządność gminna jako czynnik sprzyjający aktywnemu i efektywnemu zarządzaniu.

2) Ograniczenia i słabe strony gminy mogą stanowić:

- peryferyjne położenie gminy, brak do realizacji programów i zadań publicznych o znaczeniu wojewódzkim i krajowym,
- niekorzystny bilans wód powierzchniowych,